

Харченко Тетяна Іванівна,
*магістрантка кафедри професійної освіти
та технологій сільськогосподарського виробництва
Глухівського НПУ ім. О. Довженка*

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ САМООСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ У ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Сучасна ситуація в Україні характеризується рядом суттєвих соціальних та економічних змін. Заклади вищої освіти (ЗВО) відіграють у цій ситуації важливу роль, оскільки від якості підготовки фахівців, яких вони випускають, значною мірою залежать темпи та ефективність багатьох перетворень, подальший розвиток культури та духовного багатства суспільства. З цим пов'язані процеси модернізації вітчизняної системи вищої освіти.

Наразі відбувається перехід до нової, інформаційної стадії суспільного розвитку. За таких умов особливої актуальності набуває здатність фахівця чітко орієнтуватися у стрімкому інформаційному потоці. У зв'язку з цим випускнику ЗВО необхідно вміти:

- здійснювати пошук інформації,
- критично її оцінювати та переробляти,
- знаходити нові способи вирішення професійних завдань,
- бути готовим до постійного самовдосконалення.

Це, в свою чергу, сприятиме успішному працевлаштуванню випускника, що забезпечує як матеріальне благополуччя, так і духовний розвиток особистості.

Відповідно, освітній процес ЗВО має бути орієнтований на підвищення конкурентоспроможності випускників на ринку праці, має готувати студентів до ефективного здійснення самоосвіти. У зв'язку з цим гостро постає завдання формування самоосвітньої діяльності студентів в освітньому процесі ЗВО.

Теоретичний аналіз сучасних педагогічних досліджень показав, що питання розвитку та формування самоосвітньої діяльності здобувачів в освітньому процесі ЗВО залишається досі недостатньо розробленим як у теоретичному, так і в практичному плані. Більшість досліджень у цій галузі зорієнтовані на вивчення різних аспектів підготовки здобувачів до цього виду діяльності, тоді як проблема визначення ходу, динаміки та закономірностей розвитку самоосвіти залишається за рамками цілісного педагогічного дослідження.

Вивчення наукових досліджень дозволило з'ясувати, що розвиток самоосвітніх умінь послідовно проходить ряд етапів:

Перший етап:

- Має характер стихійного пізнання.
- Характеризується ситуативною зовнішньою детермінацією.
- Відбувається під впливом випадково створених зовнішніх умов.

Другий етап:

- Здійснюється під впливом зовнішнього управління.
- Пізнання детермінується цілеспрямованими зусиллями педагога.

Третій етап:

- Самоуправління пізнанням.
- Управляється та контролюється самим суб'єктом пізнання.

Саме на цьому етапі формується самоосвітня діяльність.

Формування самоосвітньої діяльності студентів в освітньому процесі ЗВО потребує спеціального, цілеспрямованого педагогічного супроводу та передбачає: педагогічну організацію спонукань, формування у студентів потреб у самоосвітній активності та діяльності та оптимально організовану взаємодію суб'єктів навчального пізнання: викладачів та студентів.

Таким чином, формування самоосвітньої діяльності студентів є важливим завданням сучасної вищої освіти. Реалізація цього завдання потребує розробки спеціальних програм та методик, спрямованих на розвиток у студентів вмінь самостійно здобувати знання, критично їх оцінювати, застосовувати на практиці та постійно підвищувати свій професійний рівень.

Список використаної літератури

1. Гавриленко, О. М. Педагогічні аспекти формування самоосвітньої діяльності студентів в умовах вищого навчального закладу. Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. 2020. № 1 (102). С. 74-78.

2. Вовк Б.І. Формування самоосвітньої компетентності майбутніх викладачів практичного навчання ПТНЗ: Дис....канд. пед. наук: 13.00.04. Глухів, 2018. 324 с.

3. Кірієнко, В. С. Сучасні підходи до формування самоосвітньої діяльності студентів в умовах вищого навчального закладу. *Педагогічний дискурс*. 2018. Вип. 24. С. 136-143.